

Odloučení mezi lidstvem a vědou.

Tohoto odloučení nebylo třeba, neboť celé lidstvo má právo na vědu. Věda snaží se učiniti jen srozumitelnějším Boží dar stvoření. Vlastní činnost každého odvětví vědy spočívá v pokusu vyzkoumati blíže zákony Stvořitelovy, aby těchto přesnějších znalostí mohlo býti vydatněji využito ku prospěchu a užitku lidstva.

To všechno není nic jiného, než ochota k podřízení se Božské vůli.

Poněvadž stvoření a přírodní nebo Božské zákony, které toto stvoření nesou a udržují, jsou ve své dokonalosti tak jasné a prosté, mělo by to míti přirozeně za následek, aby ten, kdo je skutečně poznal, podal o nich prosté a jednoduché vysvětlení.

Avšak zde již začíná citelný rozdíl, který svým nezdravým způsobem tvoří stále se šířící propast mezi lidstvem a těmi, kdo se nazývají učni vědy, kdo jsou tedy učňové vědění nebo pravdy.

Tito lidé nevyjadřují se tak prostě a přirozeně, jak by to odpovídalo pravdě, tedy skutečnému vědění. Pravda vyžaduje přece jako přirozený důsledek prosté a přirozené vyjadřování.

To má dvě, či lépe tři příčiny. Lidé vědy očekávají zvláštní postavení za namáhavé studium, které podle jejich mínění věda vyžaduje. Nechtějí si ujasniti, že toto studium jest jen výpůjčka

z hotového stvoření, právě taková, jako když prostý rolník zabývá se klidným a pro něho nutným pozorováním přírody, nebo jak musí činiti jiní lidé ve svých praktických pracích.

Kromě toho bude se učeň vědy, pokud se ve svém vědění skutečně nepřiblíží k pravdě, ze samé povahy věcí vždy nutně vyjadřovati nejasně. Teprve tehdy, když skutečně sám pochopil pravdu, stane se právě opět z povahy věci samé nutně prostým a přirozeným ve svých líčeních. Není přece žádným tajemstvím, že právě nevědoucí ve svých přechodech k vědění rádi mluví více než samotní vědoucí. Uchýlí se nutně vždy k nejasnosti, protože nemohou jinak, pokud si neosvojili Pravdu, tedy skutečné vědění.

Třetím důvodem jest opravdové nebezpečí. Veřejnost by věnovala velmi málo pozornosti lidem vědy, kdyby se věda chtěla ukazovat v přirozeném oděvu Pravdy. Lidé by ji pak shledávali příliš přirozenou, než aby jí mohli přikládati velkou cenu.

Nepomýšlejí ovšem na to, že **to** je právě jediné správné, a že je to měřítko pro všechno ryzí a pravdivé. Jen v přirozené samozřejmosti jest záruka pravdy.

K tomu nelze však lidi přiměti tak snadno. Vždyť ani v Ježíši nechtěli poznávati Syna Božího, protože se jim zdál příliš „prostým“.

O tomto nebezpečí věděli učňové vědy odevždy velmi dobře. Z chytrosti uzavírali se proto stále více přirozené prostotě Pravdy. Aby přivedli k platnosti sebe a svou vědu, vytvářeli v hloubavém přemýšlení stále větší překážky.

Učenec, který se povznesl z davu, odmítal na konec

vyjadřovati se prostě a všem srozumitelně. Často jen z toho důvodu, že by mu nezbývalo mnoho z toho, co věděl, kdyby si nevytvořil způsob výrazu, kterému by bylo nutno učiti se dlouholetým studováním.

Že se neučinil srozumitelným všem, získalo mu časem umělou přednost. Tuto přednost udržovali jeho žáci a nástupci za každou cenu. U mnohých by jinak bývalo skutečně marným dlouholeté studium a s tím spojené peněžité výlohy.

Dnes došlo to tak daleko, že mnozí učenci vůbec se již nedovedou vůči prostým lidem vyjadřovati jasně a srozumitelně, tedy prostě. **Toto** úsilí po prostém vyjadřování vyžadovalo by nyní snad **nejtěžšího** studia a zabralo by celý lidský věk. Mělo by to ovšem potom ten nepříjemný výsledek, že pak vynikli by jen takoví lidé, kteří mají lidstvu opravdu co dáti svým skutečným **věděním** a jsou také ochotni mu tím posloužiti.

Zastírání závojem nesrozumitelnosti pro veřejnost jest v této době zvlášť vynikající vlastnost učeného světa. Podobně pěstovalo se to již dříve ve věcech církevních. Tam pozemsky povolání Boží sluhové, jako vůdcové a ředitelé těch, kdo hledali zbožnost a povznesení, mluvili k nim latinsky. Tomu ovšem tito hledající nerozuměli a proto také nemohli pochopiti a osvojiti si to, z čeho jedině mohli mít nějaký prospěch. Tito Boží sluhové byli by mohli tehdy stejně klidně mluviti siamsky, s toužé bezvysledností.

Pravé vědění nesmí míti zapotřebí, aby se činilo nesrozumitelným. Vždyť v pravém vědění jest současně i schopnost, ba potřeba vyjadřovati se prostými slovy. Pravda jest bez výjimky pro **všecky lidi**. Vždyť lidé z ní vznikli, neboť Pravda

jest živá v duchovně bytostném, ve východisku lidského ducha. Z toho možno vyvoditi, že Pravda ve své přirozené prostotě může býti chápána všemi lidmi. Jakmile se však novým podáváním stává zamotanou a nepochopitelnou, nezůstává již čistou a pravou. Nebo se ztrácí ve vedlejších okolnostech, které nemají již toho významu, jako jádro. Toto jádro, tedy pravé vědění, musí býti srozumitelné všem. Všechno, co bylo uměle vyšroubováno, může v důsledku své vzdálenosti od přirozeného míti v sobě jen málo moudrosti. Každý, kdo nemůže vědění podávati prostě a přirozeně dále, ten pravého vědění **nepochopil**. Buď snaží se bezděčně něco zakrývati, nebo je jako vystrojená loutka bez života.

Kdo zanechává ještě mezery v důslednosti vědění a vyžaduje za to slepou víru, ten činí z dokonalého Boha chybného bůžka a dokazuje tím, že sám nezná správnou cestu a nedovede proto také bezpečně vésti jiné. To budiž výstrahou každému vážně hledajícímu!